

„ЗАСТА“ излиза трипут
у недељу, средом, петком
и недељом

Цена је на годину 14. фор
на по год. 7 фор. на чет-
врт године 3 фор. 50 нов.
а вр. за Аустрију, а за Ср-
бију на годину 140 гроша
на по год. 70, а на четврт
године 35 гроша.

ЗАСТАВА.

Огласи се рачунају се по
личини врта, које из бар
монта заузимају, и за сваку
врсту плаћа се за први пут
5, за сваки даљи пут 4 н.
осим тога за жиг увек по
30 н. Допис се шаљу у
редништу а предплата ни-
серати администрацији „ЗА-
СТАВЕ“ у Нови Сад, у кући
број 858. код „златног јед-
норога.

Број 142.

У Новоме Саду, у недељу 30. новембра 1869.

Год. IV.

У Новом Саду 29. новембра.

Размирица турско-египатска, никако да се
уталожиле, поред свега уверавања неких — на-
рочито бечких — листова, да је већ по готову
делу измирења свршено. По извештајима беч-
ких журнала, који одлучно на страни султа-
новој стоје, и који му светују да не допусти,
ма у случају сукоба био исте среће које је и
бечка влада са Бокелма, — султан не по-
пусти, и с тим је учинио то, да је подкраљ
привао у неколико своју погрешку, што значи,
да ће се покорити сасвим, и турска као по-
бедитељ из тог боја са перјем и мастилом,
јефтино извући. Но колико се вере може по-
клонити извештајима бечким види се отуда,
што „Тајмс“ о томе питању говори као о от-
вореном и несвршеном, и гражи и сам начина,
којим би се размирица могла утишати, да не
дође до озбиљнија сукоба. И „Стандар“ на
супрот једном париском телеграму, који по-
риче вест да је француски кабинет предложио
конференцију велики сила у тој размирици,
тврди: да то порицање нема основа, и да Фран-
цуска ако није баш предложила, а оно је бар
наговестила, да је волна дипломатским путем
спречити какве неутходне последице те разми-
рице. „Ст.“ мисли да би така конференција
била успешна по одржање мира на већ сас-
вим узрујаном истоку, а на ту би цел сав
свој утицај употребља Енглеска и Аустрија.

„Сат. Рев.“ пак држи, да порта нема права
подкраљу одрицати моћ да чини зајмове, јер
докле год подкраљ неограничено прима и из-
терује своје државне доходе, дотле може и
на те доходе у напред узајамљивати.

Према околностима које владају земљиштем
над којим Порта распростире своју суверену
моћ, лако се може закључити на невољу њену
у овој ствари. Кад би у Цариграду било то-
лико сретстава, колико има ратоборне воље,
кад би било ивица, дебања и други ствари
које су нужне па да се може ратовати, и кад
у случају рата са Египтом, неби бунуо устанак
у европском делу турске царевине; онда би
турска без многог „објашњавања“ и премиш-
љања потргла димишцију, да овог „роба“ у
Кајру слушати научи. Али овако, — а за све
то сигурно подкраљ добро зна — поред све
радости бечких официозних журнала о јогу-
настом државу Турске, и о попуштању под-
краљевом, ипак ће Турска повући мањи део,
па било то да се на сабли реши на чијој је
страни правда, било да се за „зеленим столом“
сврши!

Да оваки исход те ствари може бити, уне-
колико показује већ и то што је, као што „Н.
сл. Пр.“ јавља, аустријски интернунције у Цар-
играду бар. Прокош добио од бечког кабинета
упутство да се придружи Енглеској и Фран-
цуској у том питању, и с њима заједно поде-
ствује на порту, да би се ова „умерила.“

По гласовима из Париза Оливије ће саста-
вити министарство чим се мало боље консо-
лидује већина у законодавном телу, која се
приликом одсудног обрта Оливијеровог крајњој
десници прилично распала. — У четвртном сресу
при другом гласању, изабран је са 17.000 глас-
ова Гле-Бизван.

На концилу у Риму скупило се преко 500
владика и кардинала са свију страна. Још се
неможе ништа знати о деловању истога кон-
цила, само се унапред нагађа, да ће догма о
„непогрешљивости“ Папиној, — коју овај ни-
како неће да напусти — наћи на велики отпор.

Талијанско се ново министарство склопило,
и већ је претстављено парламенту. Судећи
по именима која носе министарске титуле, та-
лијанска политика покушаће, да се испод ту-
туле Наполеоново ослободи.

Гр. Бајот још се једнако бави у Флорен-
цији, куда је отишао да честита краљу Вик-
тору Емануилу на срећном оздрављењу. Но
овај његов пут као да ће имати и политичне
своје узроке и „Ал. Ц.“ држе, да се поли-
тична страна тога Бајотовог пута тиче адијан-
сије коју је рад да утврди међу Аустријом и
Италијом, за случај ако би догађаји далматин-
ски обухватили шири простор. „Н. сл. Л.“ уз
то још додаје, да Бајот покушава приволети
Виктора Емануила, да овај као глава породице
херцога Ђеновског примора да се прими шпан-
ске круне. Дал се Виктор Емануило сећа суд-
бине цара Максимилиана? — видиће се.

Аустријски цар вратио се у своју престол-
ницу с ову страну Литаве, и већ је примио

великодостојнике државне, али не с једнаком
љубављу. Министра Гискури и Хербста, није
хтео ни погледати, дочим се с другима, нар-
очито с Хаснером врло пријатељски разговарао.
Овај дочек тумачи се свугде, као јасно: „с
Богом!“ — министру Гискури и друговима, и
већ се вели, да је Гискура са својим друштвом
поднео оставку на министарство.

Дал ће довољно казни бити за то целат-
ско министарство у томе што ће им се оставка
уважати; — и дал ће просто истушање њи-
хово из кабинета загладити оне грехове што
их почини на Славенима то „пурђерско“ ми-
нистарство — историја ће судити. Ми само
велимо: да се у Аустрији увек доцкан долази
до увиђаности! —

Из Боке Которске нема ништа новог што
би од већег значаја било. Кад би се пак по-
једино ситуије ствари ређале, то би се само
зло по царску војску морало јављати. Невоља
је достигла таки ступањ, да се сами војници
царски на стражама убијају! Таки је случа-
јева за ово последње време било 5—6.

Шта ли је влада наумила предузимати,
да ту крваву рану лечити почне, још се до
овог часа не зна, али на сваки начин, да ћемо
до који дан и то знати.

Аустријска војска и Бокелма.

(Наставак и свршетак.)

Прошло је оно време када се свађало, да
је војска једно, а народ друго, да је војска
искључива својина, слепо оруђе државе, с ко-
јим она располаже како оће, па ма то и не-
одговарао интересу онога народа, из кога је
војска саставила.

Данас је и војска и народ једно те исто.
Данас војска несуджи само држави него и
народима у држави. Држава неможе са успе-
хом данас употребити војску на цјели, које се
несударују са идејом и интересом онога на-
рода, из кога је војска изишла.

Са успехом данас држава може само за
оне тежње употребити војску, које су уједно
и тежње војујућег народа. Да видимо како
је у том обзиру са аустријском војском!

Аустријска је војска једна целина, саста-
вљена из различитих народних елемената. Хоће
ли држава целину ту у коју сврху да упо-
треби, то мора сврха та све саставне делове
те целине једнако да воже и привлачи; одбија
ли пак сврха из целине те један од саставних
делова њених, одма целина престаје бити це-
лином, распадне се а тиме и снагу своју као
такова губи; невоже ли и непривљачи сврха,
за којом држава тежи, ниједан од оних са-
ставних делова укрупне целине, то ће се слабо
успети и са укрупном целином па ма она иначе
како му драго снажна и велика била. И у
томе баш лежи прави овај узрок, зашто аус-
тријска војска у последњим овим деценијама
обично без успеха војује. То је узрок, што
Аустрија Мађаре год. 1848. немогаше без по-
моћи руске савладати. То је проузроковао
пораз аустријске војске код Мађенте, Солде-
рина, Крајева градца, па и овај последњи
у Боки.

Нису ни француски одлучени топови, ни
пруске острагуше пушке ни бокелски каме-
нито висе узрок поразу војске аустријске, као
што то влада и гласила њена викаху, него је
узрок томе сврха она, ради које војска упо-
требљена бијаше.

Какву сврху, какву тежњу је имала Аус-
трија када је војевала год. 1859, против али-
пирани Француза и Талијана? Је ли та сврха и
тежња кадра била целину аустријске војске
оним духом и одушевљењем заданути, којим су
француски и талијански војници заданути били?
Може ли војска без усхићеног духа, без оду-
шевљења на победу икад рачунати? Заиста не!

Идимо и даље па питајмо, какву је сврху
имала Аустрија год. 1866 када је против Пруса
војевала? Је ли могла та сврха аустријску вој-
ску ратоборним духом напоити и народе у
Аустрији на своје пожртвовање занети? Је
ли могла тада поуздано и сигурно рачунати
држава на сваколику војску своју? Није! То
је и сам тадашњи главни војени заповедник
Бенедек знао, па зато је изриком храбре гра-
ничаре и искључио из војске против Пруса
што је војевала. Па дочим Прус љуто поту-
коше Бенедек и његову силну војску, грани-
чари и са њима Бокелма Талијане код Кустоце

и на Вису јуначки победише. По узмемо сада,
да је аустријска војска Прусе чудноватим ка-
квим случајем победила, шта би отуд имали,
шта ли би добили народи, који аустријску вој-
ску дају? Ушли би за потрошене милионе наше
у њемачки бунд, и носили би још и данас
можда о врату онај „сбруарски“ патент Шмер-
лингтов!

Какву хасну, какву корист и добит има-
доше народи у Аустрији отуд, што је аустри-
ска војска у Шлесвиг-Холштајну са победом
војевала? Шта нас је чекало, шта ли радовало
после те победе?

Ратни намет! То је плод, то је уживање
од те победе било!

Шта је најпосле држава тим добила, што
је Талијане код Кустоце и на Вису победила?
Одступила је Наполеону своје земљиште у
Италији! А какву су награду добили победи-
оци крајишници и бокелма? Таманење и про-
давање крајишких шума у корист Цислајтан-
ије, самовољно укидање крајине комад по
комад без предходног питања и споразумљења
са народом; — вешала и попаљена данас о-
гњашта бирократичком самовољом и објешћу
на отпор и устанак, беду и невољу натераних
Бокелма!

Ал једна је ипак важна последица дошла
од свега тога војевања што га обависмо год.
1866. Промену се тада пређашњи државни
сустав централистички у дуалистички! Про-
меном том добише Мађари нешто власти у
земљама круне Стеванове. Је ли то и колика
је то добит по Мађаре, о том нећемо сада овде
да говоримо, доста томе, Мађари се данас
хвале с тим што су добили, ма да већина на-
рода немађароких у тој слави и хвали њиховој
ни најмање неучествују. Што се пак промена
та ни у чему другом неастоји ван у том, што
су Славени меот пређашњег једног сада два
господара стекли једни Њемце а други Мађаре,
те што се у једној кући нигда дуго не слажу
два господара, с тога држимо, да та у корист
мађара учињена промена неће и неможе дуга
живота бити.

За Славене дакле, који највећу снагу војске
даваше, плод и последица је свега оног воје-
вања и жртвовања до год. 1866. Бајетова тешка
реч: „Притиснути!“ А славенски ехо одговара
за сада само своје: „што је притиснуто јаче,
то нависне скаче.“

Но ми ћемо да говоримо овде, што узесмо
за предмет овде, да говоримо о војсци после
изведене промене од год. 1866.

Промена та имала је бити темељ, на ком
би се Аустрија чврсто и стално подигла и о-
снажила.

Но ми рекосмо већ у почетку овог чланка,
да невидимо ни у једном обзиру да је снага
данашње Аустро-Унгарије јача него пређашње
Аустрије, ни у обзиру изравњања са народима,
ни у обзиру финансијалном па ни у обзиру во-
јене силе.

Незадовољство свих народа осим господу-
јућих Немаца и Мађара, а особито незадовољ-
ство притиснутих Славена, жалосно стање фи-
нансијско није заиста ни у длаку снагу др-
жаве подигло, као што то у почетку већ
разложисмо.

Остаје нам само још да одговоримо на оно
наше треће питање, да ли се војена снага
државе подигла? И пошто смо напред о вој-
сци у држави у опште и аустријској војсци
и њеног успевања до год. 1866. говорили, и-
мамо сада да говоримо само о војсци преу-
стројене после год. 1866. монархије аустро-
угарске и о њеном војеном усповању.

И да немамо оног извесног фактума, с ко-
јим прве редке овога чланка почесмо, оног
фактума наиме, да су Бокелма и то само Кри-
вошијани аустро-угарску војску распрштали, и
да немамо тога фактума, могли би безазорно
миње изрећи, да снага садашње аустро-угарске
војске није јача него пређашње аустријске нити
може јача бити, јер данас као и пре постоје
још они исти унутрашњи узроци у војсци,
који су и пре постојали, и због којих није
успевала?

Али тим пре можемо то сада изрећи, када
се је војска ново устројена државе на бојноме
пољу огледала и своју силесију омерила о шаку
Кривошијана, те нам јасно показала своју снагу
и делом посведочила наше миње о њој.

Сувишно би било да говоримо о поводу,
који је устанак бокелски извао, и војну про-

тив Бокелма подигао, то је већ сваком познато,
да је бирократичка обест узрок устанку бокел-
ском, и да војска у Боки невојује за то, што
су Бокелма панславистичке тежње и агитације
— као што то влада и њена гласила трубе —
на устанак подстакле против владајућег цара
њенога и државе аустро-угарске, но да во-
јује за то, да обесна недела својих чиновника
прикрије и заглади, да опере част и тобожње
достојанство једног чиновника или ђенерала са
срамотом и штетом цару и држави верног и
јуначког народа у Боци Которској. Али дао
Бог, па се нека Бокелма ниједан осрамотити ни
оштетити ни за чију част, а најмање за част
оних, који га оће уз вид да притисну.

Нека влада и гласила њена извршу прави
и истинити повод устанку томе како јим год
воља, како ради онако и пролазе. Нека они
устанак тај прилици поводу каквом јим воља,
ми нећемо о том овде да говоримо, него ћемо
да говоримо о успеху, што га извојева на
угушење тога устанка одаслана и употребљена
оружана сила аустро-угарске војске.

Због лоше среће и уде судбине наше вој-
ске у последњим војнама аустријским морамо
некако увек при опремању војске на војну да
вебемо кад помислимо на успех наше војске.
Но при овом последњем опремању војске допуну
нас је већина већња та спопала, јер се опремала
војска на бој против синова и грађана једне
те исте отачбине, шта више, јер се при том
бише многа по крви и јесуку једнокрвна браћа.
Ко је све оне горевложене мане и узроке без-
успешног војевања аустријске војске и у да-
нашњој аустро-угарској војсци видио, а с друго
стране опет за велико јунаштво и одважност
Бокелма знао, тај је могао напред знати, да
аустро-угарску војску у Боци Которској боља
срећа и судбина нечека, но иста судба аус-
тријске војске код Мађенте и Садове. Влада
и гласила њена извршу наравно и сад прави
узрок и тој лошој и удој срећи аустро-угарске
војске у Кривошијама, то негодном терену то
непогоди времена, као да у исто време када
Бокелма сунце грије само аустро-угарску вој-
ску снег и киша бије!

И кад се узме сада у обзир, да је за по-
разе пређашње аустријске војске бар и про-
тивничка страна свагда у истој мери и вели-
чини војску и оружје употребити морала, онда
су ти порази аустријске војске слава насрам
последњег пораза аустро-угарске војске, јер ту
небеше ни толико стотина Кривошијана, колико
је у аустро-угарске војске ивица била! Па
због тога се онако бечка и н. и ст. Преса
љуте и пакостно једи, да из коже искочи!
Nunc illae lacrimae! Али или јој се једити ил
неједити, factum infectum fieri non potest — што
би би. Војска је аустро-угарска потучена и
растерана тако, да се она иста, која је тако
у Кривошијама са операцијама својим вло
прошла, неможе више ни употребити, као што
то и сами бечки листови потврђују, само што
они веле, да се зато неможе употребити, што
је невика онаком терену какви је у Кривоши-
јама, те је од умора малаксала, а ми још
додајемо, да ће ју још за дуго проћи воља
да се на бојишту са Кривошијама огледа, и то
не само ону војску која је већ покушала своју
срећу него и осталу сасвим доколну и одморну.

Редки, чудновати и скоро невероватни су
можда многеме такви примери, да једна мала
шака људи потуче и растера десетпуту јачу
војску. Ал ко зна, шта су Шпартанци били
штали шпартански Леонида, ко зна, да је сваки
Кривошијани српски Леонида, томе овај по-
следњи пример неће ни чудноват ни неверо-
ватан бити. Шта више, ко само коле називе
све оне недостатке и узроке, који државу у
унутрашњости њеној подкопавају, ко само
коле називе и у данашњој аустро-угарској
војсци неспиродан склоп из различитих понај-
више незадовољних народа аустро-угарских, а
с друге стране опет коме су коле познати
бокелски Кривошијани, томе ће овај последњи
пример бити после природан.

А ко најпосле узме све то још и ово зна,
да је сваки Кривошијан — по собственим ре-
чима једног рођеног црногорца — јунак за пет
црногораца, да је сваки добар и вешт стра-
тегик, ако и није стратегије у војеној акаде-
мији бечкој учио, да је најпосле тактика кри-
вошијска у војевању таква, која се неда ни у
каквој школи научити, нити јој икаква војска
у том доскочити може, (начин ратовања у кри-

вошја саобшти ће се у идућем ком броју) тај ће с нама пристати и том уверењу, да ће овакових привора, као што је овај последњи био, и опет морати бити, ако се против Кривошијана војене операције наставиле буду на терену досадашњем, и да ће војска аустроугарска, ако ју господи бечка у Боку још ушаљу ићи само зато да се тамане људи без нужде и невоље. Неостане ли се пак на досадашњем терену, него се операције и даље ван границе аустријске протегну онда — е онда ћемо видети, ко ће краће руке извући. Но речимо, да ће се устанак новим ратним опремама и одморном војском ипак моћи угушити те да ће моћи Кривошијани оружјем силом моћи савладати и покорени бити, оће ли онда тиме држава аустроугарска снагом скочити? Оће ли тиме се задечити толико ране, што се на телу аустроугарском до сад невидане, запустити? Замота не! „Као год што на нашем телу — рекао је грчки велики државник и говорник — док смо здрави, неосећамо поједине мане телесне а кад тело изнемогне и ослаби онда се покажу и појаве болестна места, — тако је и са државама и владарима. Докле с поља рат воде, сакривене су им многе ране, ал кад се рат у границама изроди, онда он открије све боље и невоље.“ Ако дакле Кривошије и буду оружјем силом савладани и покорени, неће се тиме држава ни једне ране са тела свога опростити, шта више у опасности је, да се рано већма неотворе и тело сасвим неупропасте — зато за времена vidant consules, ne quid respublica detrimenti capiat!

И сада завршимо своје речи с тим, да ће војене операције наше садашње аустроугарске војске онако исто грбаво изпадати као и пређашње операције аустријске војске, па било те операције на терену кривошијском или на ком другом, докле год остану у унутрашњем устројству државе они исти узроци, с којих је држава до сада безуспешно војевала. Исти узроци — исте последице!

Васа Ђурђевић.

„Не истина, него — закон.“

Није то тако одавно, како нас је Краљевградца благословио новим парламентарним министарством, на чијем је челу Андрашија. Али и за то кратко време, што је у животу народа тек само један тренутак, искусили смо и, немањарски народи у Угарској, па и сам мањарски народ, већ много штошта, што је кадрано, да јасно изнесе на видик хваљену „слободу“ данашњег министарства; видели смо овај свет недоношчади његови, што су живи подметех уставности и начелима слободе.

Био би то дивски посао, кад би се ко латио, да наређа све безомислице, све полутанске наредбе, све наваљачке послове и сва она дела данашњег уг. министарства, којима је терало срдњу са начелом братства и слободе!

И мени је дошао један сакат до руке, што ћу г. ово сад изнети на јавност, и што је сасвим достојан данашњих „господара“ у Пешти-Будиму.

Јоште 30. авг. 1868 године поднео је привремени одбор „Задруге српских банатских народних учитеља“ устав ове задруге књишкој даштријској власти, да га пошаље министарству — знања ради. Од министарства је ових дана тек повраћен тај устав, у коме министарство жели, да се неке измене учине.

1. „Израз „српских банатских“ неуместан је, јер у земљи нема тако званог округа; зато нека се тај наслов другим замени“...

Подлистак „Заставе.“

БЕСЕДА ЕМИЛИЈА КАСТЕЛАРА.

О основним правима човековим.

држана у седици шпанских кортеса, 13. јуна 1869.

Поштована господе заступници! Господин министар унутарњих послова почињући данас после подне своју беседу рече, да се чуди, што они од мојих пријатеља, заступника мањине, који пре мене бесеђаху, ваздан разведоше о многим питањима политичним, а требало је да су имали на уму једино окружницу његову и министра правде, а тако исто нас је опорочило један говорник, вођ једне странке у овој комори, што нисмо поднели влади формалну интерпелацију и запатали је, какву политику мисли терати у опште, какав јој је програм, како је постала и до крме државне дошла.

Е добро, господе заступници, ма да смо ми особита мањина, ма да смо ми више мањина по начелима него ли по особама; мада нам није много стало до министара, а ни до тога, како они долазе до власти или како падају, јер ми бесмо равнодушни према свима без разлике колико их је год било, то смо ипак мислили, да окружнице министара унутарњих послова и правде ваља узети као основу, са које пресуђујемо политику владе — политику, господе заступници, коју, — то кажем с чистом савешћу, то кажем метнувши руку на срце,

Сироти банатски учитељи! Баш нису ни савали, да ће се — ма и нестице — огрешити против угарских закона. Једном речи хтедохмо да обележе земљиште, на коме ће да распростиру своје делање, једном речи, која је тако невинна као невинно дете. Али је данашње министарство човек, у кога је нечиста савест, који нема у себи природно дане снаге за опстанак свој, па се зато боји и стрепи и од сенке уображеног страшила свога. Нема „Баната“ — нема „Банаћанина“ — у овој земљи! вели министарство; а мени се чини, да би народ, што живи у том округу, за који министарство вели, да га нема, чудноватим погледом питао, е па где је тај Банат од пре? Зар он неспада више стевановој круни? Да није какогод присаједињен...? да нисмо какогод придодати...? Чудновата су та питања, што нам министарство само намеће, кад хоће, да нам силом из душе брише оно име, што га зна свако дете код нас. „Банат, Бачка, Фрушка Гора српска бити мора!“... тако се хорило са српских усана, и то не баш тако давно, па ко да незна за та три имена земља, у којима Срби живе; е сад има још и Бачке и Срема, само Баната нема више; али:

„Почекајте ви дрни попови Спобрегом „Баната!“ — Још нисмо готови.“

2. и 3. измена није тако страшна али је кадрано, да карактерише тенденцију тугорисања одово. Ту ти иште министарство стално седиште задруге, па и варану пријаву места и времена свагдашње скупштине, избор председника и бележника не само за једну скупштину, а избор сталног одбора не на једну, него на три године дана.

Није ли то тугорисање, није ли то утицање у оно поље, куда министарство није позвано ни са гледишта очувања државног највишег надзора, а камо ли са гледишта уставности и слободе удруживања.

Али све то није доста. Много даље иде премудрост данашње господе у Будиму; много даље замашује „оцинска“ брига те господе према банатским учитељима, да какогод не застране путем галилејевим заборављајући можда на „законе“ што владају.

Српски народни учитељи у Банату, као чланови уједињене омладине, послужили су се у својој уставу са једним изразом из устава уједињене омладине. Можда министарство није имало куражи, да иште и од уједињене омладине, да тај израз брише, али све иште то од српских учитеља.

„Задатак је овој задрузи, да на основу истине, а помоћу науке унапреди српску народну школу и т. д. (Чл. II.) Тако је то у уставу банатских учитеља, али министарство вели: „Нека се брише израз „на основу истине“, а у место тога нека се мете: „на основу закона.“

Дакле „не истина, него закон!“ Ама какав је то закон, у коме министарство инволнује истину. Је ли то онај закон, по коме је двапут два четири? Је ли то онај вечни закон природе, по коме се људство развија морално и материјално? Не може ми се, да верујем. Јер одкуд у министарству данас одједаред толико поштовања према таквим законима, који су сушта истина? Та сваки дан ћемо баш противно искусити. Зар министарство поштује закон, по коме је „свака сила за времена“, зар хоће да зна за закон, по коме „приштенуто јаче све на више скаче“, зар се брине за божанствену истину у закону о братству и једнакости међу људима? Не, немисли министарство те законе, што их је природа диктовала људима, него мисли оне законе, што их

то кажем не хотећи вређати намере господе министра, коју, велим, ваља сматрати за велику несрећу по нашу земљу, за грдно опасност по њену слободу, за почетак од реакције, која може нас обоје упропастити услед неразумности која скоро увек судбом ове земље управља и која као да је урођена разноликим владама, што једна за другом сећаху на овим седиштима, која су према мноме.

Господин Сагаста*) рече нам, да је његова окружница капља сирупа у чаши воде, а ја кажем: окружница је та најљући отров за нашу слободу. А уједно нам пребаци да ми терамо злогук политику. Нисам никад ни свеао, да ће нам господин Сагаста икада пребацивати, е ми терамо злогук политику. Од ово доба, од како су започеле садање прилике, од како је настала изборна периферија, од како су отворени уставотворни кортеси, нисмо престали велику службу чинити јавноме поретку.

Ја имам добрих пријатеља међу свим народима Јевропе, који сви мање више о нама добро суде, и којима сам више пута говорио: „Немојте мислити да су заступници мањине оваки говорници, каквима их ви називате; немојте ни по што мислити, да су они политички или ти шта више републиканци; лако је рећи, шта су посланици мањине, од како су ново прилике настале: они су скромне слуге јавноме поретку“. Размишљајући кадгод о томе,

*) Министар унутарњих послова.

доносе слаби људи под разноврсним утицајима као што су тежња за господством, лична корист, славољубље, или у најбољем случају политична мудрост; што их доносе људи, међу којима је довољан број, што као машина, на миг са извесног места главом махну, „igen“ рекну, и закон стварају.

Такав „закон“ мора бити и српским банатским учитељима основ, да унапреде српску народну школу; јер је у таком закону — истина! Благо си га нама, а тешко будућности такве лажне истине.

Али су наши српски банатски учитељи добили и један комплимент од владе. Влада жели, да се тачније обележи предмети саветовања, на које се главни нагласак удара, а који су у опште изнешени са речима „осем других предмета“...

Где је комплимент у томе? питаће ме ко. Комплимент је у томе, што влада претпоставља код наших учитеља толико српског родољубља, толико свести народне, толико племените тежње за слободу и самосталност српских грађана ове државе, толико мушке одважности, — колико је нужно, да и они можда згодном приликом са своје годишње скупштине прусте по коју духовну лубарду против неприродног утисавања и народног достојанства, мотивујући своју лубарду можда са најстручнијег педагошког гледишта свога. Није ли така претпоставка од стране владе комплимент за наше српске народне учитеље? Та ваљда не жели влада то, што се она боји и српског учитељског збора! Тамај! А да на што су јој силни бајонети, зашто силне креатуре! Ваљда не зато, да се и од једног учитељског збора боји и стрепи!

Међар имаде нешто у општоу министарском, о коме је озде реч, што је вредно да најобилније узмемо на српско знање.

Српски банатски учитељи уписују у задатак појединих чланова: „да настојаву око тога, да се за школско и одраслију младеж описују књиге према потроби народној и напретку науке у том обзиру, и т. д.“ (Чл. VI. тач. 5.) А министарство иште; да се у место тога јасно каже, да се такве књиге имају тако писати, да одговарају захтевима школског (разуме се и „мањарског“) закона. Дакле потребе народне (разуме се „српске“) и напрета науке нису захтеви школског (разуме се: „мањарског“) закона, кад је једно према другоме постављено, кад једно друго искључује. Можда влада није баш хтела то рећи тиме; мени се истина само тако чини; но шта нам Абуказем боље рече: Шта је тиме влада хтела рећи?

Па и поретна установа, што је у уставу српских банатских учитеља за случаје размирица усвојена, није могла остати жива под критичким ножом г. Таваркије који у име г. Егвеша, мањарског државника и уставног министра просвете мудрије; јер се по речима министарског решења: „поретни поступак не може допустити“... Зашто? Можда зато, да та установа непређе у крв, да се не укорени у срце народа. Да дивне тенденције! А зар може и друго што бити? Речи Абу-Каземе!

А да покаже, каква је она „оцинска“ влада, како се равнано стара за своје народе, како хоће, да је готова да одврати сваку бурну и непогодну са главе српског учитељског збора, иште на последак премудро наше министарство: „да се у устав уметне гаранција, што се односи на право надзора државе и судских власти“.

Е па нека ми ко сада рече, да ми нисмо

како смо ми праве слуге јавноме поретку, говорио сам сам у себи: Какви смо одиста, мога би бити и у свању, и мога би отићи пред провинцијалног намењика, па ваикати од њега знакове, што их носе јавни званичници, којима је најглавнији задатак, да пазе на јавну сигурност; јер шта смо ми радили? Ми смо престано таложити бурну, коју је влада подизала својом невештношћу.

Господе! Господин Сагаста рече нам данас, да је септембарска револуција била устанак народа; у томе се слажем о њиме; она беше устанак свију странака, које не могуше дуже носити оно недостојно глечење. Али господин Сагаста чуди се — да непојамна чуђења! — што је поникло толико републиканца у тренутку, када се револуција свршила, и када је после толике борбе победу одржала! А то се да врло лако растумачити, то је сваком појамно. Има грађана, који мисле, да ће им част, породица, слобода и слободна мисао боље бити осигурана у монархији, а има опет других грађана, који мисле, да ће им част, породица, слобода, слободна мисао и савест много боље бити осигурана у републици.

Изгледа, као да господин Сагаста вада снера, да нам одрекне право, које имамо само, право, да то изрекнемо, да то јавно принамо, штампом на видик изнесемо, из штампе у изборе пренесемо, а из избора у ову скупштину унесемо и да му озде облика дамо са свом оном енергијом, коју улева истинито уверење.

у најслободнијој држави европској, да је Америка боља од нас; нека ми ко рече, да наши министри нису најлибералнији људи на свету и да незнају шта раде!

Како се „Задруга банатских српских народних учитеља“ на последњој омладинској скупштини у друштву са осталим српским учитељима претопила у педагошки одсек уједињене омладине, то ми се чини, да је сасвим изишно послушати владу, која иште, да се устав наново претресе, према „препорученим“ изменама удеси и по други пут одобрења ради поднесе; јер задруге те у тој форми фактично нема више, ма да постоји — Банат а у Банату Србајаја! —

У Вел. Кикинди.

Б. Звек и њ.

ДОПИСИ.

С Ташина, 14. новембра. Биће вам јачично позната прокламација подмаршала Вебера, што је овај из Варадина на све власти у доњој граници упути. Вредно је забавити се мало дуже с њоме јер није то ништа обично. Ми знамо да је у нас највећи мир, да све стари током иде, а г. Вебер говори о „агитацијама личности чији је животни елемент хтећи дар мај.“ Пре свега ваљало је да означите агитације на и личности које се с њима баве, јер овако иза грма стрељати, није пробитачно. Али ако се о агитацијама говорити има, то најмање може г. Вебер у чијем подручју најжалост осим Панчева Митровице и Карансебеша ниједно друго место не даде протест против укидања границе на парче. Но узевши у обзир, да г. Менсдорф-Пуља или његов заменик г. Фром није за нужно нашао такву прокламацију на горњу границу упути, види се да ова прокламација није владин акт: она има неку особиту цель која се најбоље тиме разјашњава што је милитарна команда из Ташинивара у Варадин пресечена, докле је она за горњу границу у Загребу остала, разјашњава се и тиме што је г. Вебер неразуман од грчко-оријенталног патријарха који је „верни раб“ Егвеша. Али г. Вебер није само ту прокламацију издао, он је и президиал на све власти упутио, у коме их позива да пазе на револуционарну пропаганду која се све то више у граници шири и чије је седиште у Панчеву; заштиту налазе те тежње у „Заточнику“ што у Сиску излази. Ми смо нешто чули о овом превидијалу, али у прошлу недељу бесмо и нехотице о овоме обавештени. Један официр у једном сеопету рече „на заповести“ да се „граничари чувају од панчевачких трговаца који их варају с разним обецањима, исто тако да не верују „Панчевцу“ и „Заточнику“ који доносе само лагарије; за граничаре се брине „министар-команда.“ Није ли све ово подстреквање мирних граничара, који се ама баш ни зашта унемирила нису? Или зар мисле господе та, да ће се свест граничара основана на искуству тако лако замутити? Граничар види у свему неки посао који у њему само оумњу порађа, види где се и сама граница навалице на двоје депа, али политика раздвајања преживела се, појоји нема у нас стапка.

Јављено вам је да је „Панчевац“ добио партицу, али узрок је погрешно наведен. Као што смо извештени, „Панчевац“ је добио партицу због неких чланка о сабору или боље рећи због „живих мумија“ и мњева о реформама у граници. Ово нас баш и не чуди тако много, та закони се и на другим местима тогле, па зашто се неба могли и у граници, али због тих истих ствари добио је „Панчевац“ у своје време утор ва који нам је тада јављено, а данас,

Шта би се, господе заступници, рекло о нама, шта би се мислило о овом храбром, енергичном народу ипнавољеном, да није, пошто је династија провала, пошто се престо срушио, пошто су сви такмаци око престола одбијени, пошто је потпуна слобода ускрела и пошто је настало опште право избора, — да није, велим, поникло овде бујно семе републиканских тежња! Да је друштво било, то би се с правом рећи могло, да смо ми арички прици Јевропе и да је шпанско племе рођено, да само робује, оно племе, које је некада свету законе прописивало!

Господин Сагаста каже даље: „Да смо и мали заједничку заставу“. Јест, имали смо је, имамо је, господе заступници, и сада; већина је држи у руди; мањина је држи на високо; овде је само једна заједничка застава; и ову заједничку заставу дођосмо да натраг иштемо, ову заједничку заставу хоћемо баш ми да усправимо, јер су је потресле и прорешетале окружнице господина министра унутарњих послова и господина министра правде и милости; ову славу заставу, коју ми на високо држимо, носили смо ми у данима, која беху при по слободу, при по отачбину нашу, заставу, пред којом сте ви на колена падали; заставу неозкајом слободе, заставу, на којој су написана и најсветија права човекова.

(Продужиће се.)

стари месеца доцније диже се парница, ма да је на крају оног укора речено било, да ће се други пут (дакле не овај пут) парница дати морати. Али господи у Варадину предомислила се, та у време укора не беше каузије, данас је пак ту, те је ваља мало смањити. И овом приликом не можемо а да не свратимо пажњу на разлику која између горње и доње границе влада; но шат нам скоро време разреши ову загонетку.

Још да напоменемо најновији „Ферордунг милитар-команде“ као што је познато да патријар не мисли сазивати народни сабор скорим, то му је до тога највише стало да свештенство задовољи, како би бар од те стране сигуран био; он је с тога израдио, те је команда горњим Ферордунгом заповедила властима, да свом снагом настоје, како би општине своје свештенике по рескрипту плаћале. Многе општине одусташе од свога закључка: да при старом остају све докле, док нов сабор о овоме не реши. Међу овим општинама је и Фердин, чији свештеник све и сва употреби да до цели дође; он се није стидео потварати којешта на народну странку, он рече људима да ће они који с том странком држе, платити „штрок“ и т. д. Ради равнања свију који у народ. странку спадају ваљало је ово навести, а том свештенику неће јачачно ово противно бити, јер једно: нико не треба својих дела да се стиди, а друго моћиће му ваљда првен појас прибавити.

Овај ћемо доћи до довршено неким курсузом. На крају септембра, држали су учитељи панчев. пуковније свој годишњи збор у Панчеву. На том збору учествовали су и неки неучитељи али чланови омладине и то на јаван позив управитеља и на нарочиту дозволу самог збора. Тај се збор на предлог једног таквог госта изразио, да непризнаје оно учитеље који су у комисији за реформу граничарских школа учествовали, као своје заступнике, јер су они од регименте на то командовани. Ово није регименти годило и — она евада укор на све учитеље што су допустили да такви људи у збор дођу. Еле панчевачка регимента држи, да су „зборови“ овакви незаконити, а зборови старог кова, тако зване „норме“ где се само појало и нешто о предавању говорило, правољани. Истина ово није толико смешно колико је жалосно, али ми се ипак смејемо тој региментској премудрости.

С. — Из Ердевице. Целом је Српству добро познато, да у Срему људи бич мађарско-мађарског абсолютизма влада, који је тим граници за нас, што је у рукама онакови људи, који баш ни за даку за правду и народ свој нехају.

Не велим да су Сремци од ти људи а кроз тај абсолютизам већ до очајања бокселоког доведени, ал ако дуго овако потраје, вере ми! — посљедине напред увиђају се, јер крв Бокељаца врије и у жилама Сремаца. А и како неби крв у очи ударила! Та имадо смо ли десетовину, канцеларију, војводовину! пак гди је то све? из заслуга и проливене крви наше поначо то, а непријатељи погазише васлуге, измесејаше крвцу нашу и утаманише нам правдице, пак и о тим незадовољени, забраздише даље. Не беше им доста потлатити правце народне, народ сам треба збрисати са земље, а народу српском заостало је још име, језик, писмо; оти то, отео си све, а да лакше иде, почни са Сремом, пулзирај Сремце, а Бачвани и Банађани и онако су даље од — Боке.

Загреб, који је много већ са Хрвати урадио, нек почне сад са Србима, нек отме име, језик, писмо, тај аманет и понос српски, а Пешта ће из заседе нишанити на друге. Загреб је почео, писмо српско погазио је, а Сремци?

Сремци на то ћуте ни живи се непоказују, ал ћутање то није одобравање загребачког поступка, него је то ћутање налик на тешину времена, које настујајућу буру предскажује. Сремац ћути, јер ледеката неуме.

Увређено чувство, увређен понос букнути мора, но прaje него букне мора одушку наћи, која ако се брзо невачени, на све стране пламен увређеног поноса из ње посукати мора.

Камо леде за нас среће да имамо у жупанији нашој људи, који користи државне добро повнају, не би се тада са Сремцима као дете с ватром сиграли, особито сад кад је свуда, куда се год окренеш, ватра, та кад је и сама вода ватром постанула. Но на жалост, људи с бичем абсолютизма у руди, а с торбом себичности о рамену, неосврћу се на државу, народе и време, те за то нека дође — шта дође.

У тврдој нади да ће спаса наћи, послало је становништво мјеста Дивопа на цара свога молбу, коју вам овде приоштавам, у којој којој моли, да се закључак сабора загребачког којим се Ђирилица саранити капи, уништи.

Ваше царско-краљевско апостолоко волчачство!

Србо-Хрвати јесу један и исти народ, то им језик и обичаји — непобитни сведоци — доказују. У тежају прошлости ишадосе Срби

и Хрвати неко време и једну писменицу; што после Срби задржашо тако звано Ђирилово, а Хрвати попримаше латинско писмо, то неможе и несме доказом бити, да се и народ српско-хрватски у два народа поделио, јер језик и остер остале један и остаће док Србо-Хрвата траје један и исти.

Географички положај земља, у којима су Србо-Хрвати настањени, ударио је темељ једнакој прошлости, а тај исти иде Србо-Хрватом на руку, да на њему зграду будућности заједнички саграде.

По смислу 4. тачке записника српско-народног сабора од 1. (13.) и 3. (15.) свибња 1848. признадоше Хрвати на сабору свом у Загребу 5. и следећи дана месеца Липња и Срља 1848. држаном, са VII. чланком савршену једнакост Србо-Хрвата; а 11. Свибња 1867. изрекоше Хрвати опет на законитом свом сабору у Загребу истовјетност и равноправност Срба, у Троједници живеоких, са Хрватима.

Све дакле есенције које би истовјетност и равноправност Срба и Хрвата доказати имале, ту су; ту је: језик један, обичај исти, прошлост једнака, будућност за цело једна те иста и споразумак Србо-Хрвата на законитим њиним саборима.

При свем што је са сваке стране доказано, да су Србо-Хрвати народ један и равноправан, подиглоше се неки непријатељски елементи да га подцекнују и заваде с намером, да га тако поцепају и ослабе, држећи да ће тада од ослабљеног и користи изцедити. Но ми најпачорније подписани тог смо чврстог уверења, да државе само у слози и задовољењу народа јачају, а у неслози и незадовољењу да слабе и до самог распадања долазе; нису дакле елементи они толико народу српско-хрватском, колико светлој круни нашег царског величаштва, непријатељи.

Од како су Срби у земље нашег царског величаштва доселили се, вада су само за свог цара и његову круну драгоцену крв своју проливали; неће Срби ни сада допустити, да непријатељи, злим умишљајима, престоље царско подирају.

Ми Срби, за толике кржаве жртве на пољанама готово целе Европе принесене, немамо ништа друго до ли сиротног имена, језика и писменице наше у жупанији сремској, ал то нам је аманет прадедова наши, који би чувати и животом нашим бранити дужни били, кад не би обраниошља у нашем царском величаштву имали.

Нећемо о законитости сабора хрватског да говоримо, ал то нашег царског величаштву навести морамо, да је сабора тога већина дана 29 септембра (11. октобра) 1869. године. аманет наш, писменицу нашу, у жупанији сремској утаманили закључила.

Народ хрватски наш је брат, он се и на прама закључку том саборском братски понаша и на закључак гореспоменути својски мргоди се, а и како не би, кад му је брат Србин од већине саборске љуто увређен.

Ваше царско и краљевско величаштво! Кад би цео народ хрватски или већина његова са закључком саборским, којим се Ђирилово писмо у жупанији сремској саранити капи, споразуман био и одобравао га, ми би неправду братску можда лакше и протрпели и нашег царског величаштва помоћ просили не би, ал против неколицине људи, који незнамо дал поверења народног имају и који су закључак тај само на штету земље и нашег царског величаштва довели, морадо смо устати, једно да аманет наш спасемо, а друго да слогу народну, која је данас нужнија но икада, пореметити недопустимо.

У најдубој дакле учтивости престољу нашег царског вел. долазимо и молимо: „да се закључак сабора хрватског од 29 септ. (11 окт.) 1869. којим се званично употребљене Ђирилових слова у жупанији сремској забрањује, уништи тим прије, што се велика већина становништва тим словима служи и та слова воле, како би се тада слога српско-хрватског народа, а и позната оданост његова на прама нашем величаштву све то боље учврстила.

У Дивошу 19 нов. (1. дек.) 1869. долазе 68. подписа.

Догађаји у Боки Которској.

Новије вести из јужне Далмације у последње време врло слабо стигу, и ако који званичан или приватан бројав и стигне, то се укрштати и један другог побија, тако, да управо човек незна коме ће веровати.

По вестима „Пресе“ из Мостара од 16. о. м. завадало је у западном делу Турске веће умирење. Херцеговци дају познати, да би се догађајима у Котору хтели користити. Становништво што добија све више и више одважности, што се прво нада скором повратку свога Гарибалде, Луке Вукаловића, друго што држи да би Црна Гора у стању била у одлучну борбу и већи рат упустити се. Ако Мирлицима за руком непадне у Албанију устанак произведе, то без сваке сумње и Херцеговци неће сарштених руку остати. Сад се тек оповишу, да је Црпа дубокаче уговоре мира повредила, и пет племена, који су посљедњи устанак прозвевали, пољавара (кисаова) лишила и уништила. Ако би се устанак у Далмацији и на даље одржао и продужио, онда се бојати да неће ширити и значајнија обим узврати. Херцеговци, Албаници и Црно-

горци могу се врло лако ујединити здружити у тој ствари, а већ извесни симптоми све јачине у дана у дан на видни излазе. Ако се устанак допреде одржи, онда може се доживити оно, што још давао можда само који као просту могућност сматра. Несрећа која је до сада аустралске операције у Боки пратала, улива надежду и ободрава те ратоборне народе.

Заједничка операција Турака са царском војском, ограничава се само на непростани придолазак турске војске на граници. Порта је граници послао не само с пандурима и башибоџицама, него је послала тамо два батаљона ловаца, једну трећину новоручевог пордонског одељења и знатан број народних војника. Бригадир Ахмет-паша морао се због свога здравља у Мостар повући и замењен је обрштаром Селим-Бејом. Грађански и војни гувернер Босна и Херцеговине Сасет-паша, приспео је 8. нов. у Требиње, где се настанио. 9. о. м. приспео тамо и Мостара четар компаније пешака и 10. трећи ловачки батаљон, који се као резерва у Столацу настанио. Та је војска одређена да поседне границе од Корџице до Зубаца, почем се тврди, да је 3000 Црногораца на Грахово приспело, које је на један сат од турске тврђавице Клобука удаљено.

Насупрот бројаву из Котора, који смо у јучерањем броју нашег листа саопштили, и који јавља да се устани не само не држе намерице, него да неперасто нападају на војску и ову сјајно победују, јављају, „Таболату“ из Трета 22. о. м. да је Грбе (Жупа) сасвим умирена и да само још нешто Кривошије и Леденице одпор дају. Даље, да се Цобрани, Машвањи и Браћија још налазе на граници црногорској, и да ће кнез црногорски код цара измолити помиловање за оне Бокеље, који су на Цетиње добили.

Али ново шљавље војске, журно оправљаше друмова, с великим трудом скопчаном подизаше гвоздени тврђавица, сведоче јасно да устанак није на свршетку, него да се још снажно одржава и напредује.

Међутим ми ћемо за време овог припућеног одмора почетивати вести о успеху мислеје Језерала Родина, који ће на сваки начин изасан бити у Боку. Поверљиве вести са Цетиња стигу, да је тамо ситуација савином даном све обилнија. Већа младог кнеза неуважава се (?) и сенат се на две снажне странке поцепао. Ратоборна странка с Радовићем на челу оне отворено и јавно подпомагање Бокељима. Председник сената и рођак кнежев, Бошко, заузет је за мирну политику. На Грахову утаборили су се 3500 Црногораца, да усташе који црногорску границу прекораче, обеворужају, али се они ни најмање необорачу на ту заповест, него се брате са усташима. У погледу стања ствари у Црној Гори, примио је „Фатерланд“ следећи бројав из Трета: „Агенти са Цетиња распростри су вест, да је кнез Црногорски у намери попустити оној већој странци сената коју предводи Радоњић, и која захтева да кнез заступи.“ Ми од своје стране држимо, да у свему томе ни једне истините речце нема, него да су ту подлу измишљотину, у стању биле само званичне протуте и подлачеји владини агенти распростри.

Као што из Требиња јављају послао је валија босански са умирљивим уверевањем једног официра из Касла на Цетиње, да је припућаше и гомилаше турске војске, на црногорским и јужно-далматинским границама, само предосторожност, да се неби устанак, који је у Кривошијама букнуо и у Херцеговини распростри.

Из тог се види, да је устанак у Далмацији све значајнији. Суториша је засад добро поседнута, али остали округи, готово су сасвим од Турака чисти. — Да би се европски мир и даље одржати могао, то ће морати разна кабинети желети и настојати, да се далматински устанак што скорје савлада и угуши. Један дописник „Емпи. белже“, уверава, да је и сам кнез Горчаков на то пристао (? У.), да Аустрија у случају нужде Црну Гору заузме. Поставак тог придељског позивања Русије пред Аустрију и те тужбе за миром, као што је један дописник бриселског листа вели, био би још јесенашњи договор између Горчакова и Клаудена.

Из Рисва 14. нов. између осталог јављају у Триш. ноци: „Устанак у округу которском дошао је у тако стање, које би се опседни назвати могло, и у коме се не само устани, но и војска налази. Надежда, да ће се устанак у Кривошијама за неколико дана угушити, сасвим је изчезла, почем је треба и најнесретнија експедиција, под ђ. м. Ауерспергом, да из тврђавице Драгала поседу изведе, довршена, и управо се цела ствар у таком стању налази, као што се пре два месеца према устанку налазила, само с том разликом, што су сада трупе са грдним губитцима сузбијене. Рег. Албрехт има сад од 47 официра само и би 25 за даљу службу с посебним; од осталих 22, четар су мртви, који су у несретној битци, код такованог Албрехтовог брега пали, 1 убијен још при почетку устанка, 7 јако и лако рањени, а остатак мање или више разним болестима на дуже време за одиравање службе неспособан! Губитак војника од исте рег. у штрвима, јако и лако рањенима, оболелима, износи до данас преко 260! (А шта је код других региментата? У.). Што је још најжалосније у рату, то је, што самоубиство поједини војника на стражама, сваки даном све више и више учестује, које доказује да напор војника, човечију снагу надмашује. Овде се догађају такве ствари, које као невероватне изгледају, и о којима би се морало сопственим очима осведочити, да би ми се веровати могло. У блиским Леденици, и. п. подигнута је једна тврђавица за 12 људи — наравно најистростији — и ову сад чувају под водним небом две компаније без икакве заштите од неодога и нападаја од стране усташа, неперасто дан и ноћ.

Дрвене тврђавице, за које је главна команда толико јачила, да ће од врло велике користи бити, нису готово од никакве асене и вредности. Тако се траљано чувати могу, да ће се напустити морати. Једну је пре неког времена олујина срушила. Владани листови туже се, да оне после двомесечног војевања без икакве асене, а на велику штету војске и државе, још постоје.

Као што „Прева“ јавља, далматинске ескадре заповедник Милошевић уклоњен је и капетаном динијске-лаје Штериском заступљен. Намесник Вагнер позван је у Беч.

Што се пак утврђења трупа у Далмацији тиче, то врловада један дописив из оних крајева, да је пре неки дан била тамо скупштина бивши мешикански својевлаца и чланова разрешене Алпске-ловачке појене, где се докано, да се тако исто, као код усташа образују из својевлаца чете. Својевлаци који на такав начин у Мексици ратоваше задали суреч да ће наскоро и у Боки такове чете образовати. (Само да непрођу као што су у Мексици? У.)

— Обрштлант барон Урбан усљед брвојавног позива ратног министарства, претјуче је из Позања одпутовао у Беч, одакле је после пратког задржавања управо на бојно поље у Далмацију отишао. Позив на Урбана следевао је на извршну жељу и захтевање грофа Ауерсперга, и њему ће се предати главна управа на бојном пољу. Дакле Ауерсперг роди Урбана! ... Неће ли и он бити среће своји предходника?

Споменуто је већ више пута, да је црногорски кнез Никола у очи смутња у Котору послао конзулама у Снадру и Дубровнику неку ноту. По „Коне. ориентале“ била би та нота ова:

Господине конзуле! Тешке околности, које се пред нами збивају, такве су, да морају сваку владу позорном учинити.

Како би ови догађаји могли од времена на време сигурност земље довести у опасност, мислио сам, да ми је изумно сазвати савет на Цетиње у изванредну седницу, да његовом разматрају предлози мере у овдашњем стању, да се сачувају интереси Црне Горе — а да останемо верни нашим дужностима према суседним државама.

Да одлука овога збора задобију тим већу важност и ауторитет, наредих, да се савет поинуи са свима кашетанима и заповеданицима у разним нахијама Црне Горе.

У овој седници би закључено: 1. Забрањено је свакому Црногорцу било посредно или непосредно, учествовати у устанку, који се на границама државе појављује и то под најстрожијом казни. 2. Да се чува међународно право, неостави се страхе на граници, да неби могле усташке чете прелазити на црногорско земљиште. 3. Свака чета ухаћена на црногорском земљишту, воруружа ће се, а усташе интервирати у унутрашњост земље и остати овде под надзором власти.

Оваким поступцима мислим да сам мојим суседима дао довољна јамства за моје мирољубиве намере, и да сам све учинио, што ми недаже лојалност дрема вима.

Зато, уважавајући шта се даље може збити, и да у извесној мери одговорност са моје владе скинем, морам казати, да се одјек усташа живо осетио у Црној Гори, и да је произвео узбуђеност, која се може лако појмити, кад узмемо у рачун, да је мој народ исте народности и исте вере с усташима.

Дакле поред најстрожијега надзора биће због топографскога положаја земље врло тешко, ако не и немогуће, да се какво изволирано дело неби збило против сенатског закључка, особито ако би се устанак ширео и подуже трајао.

Али и ти изволирани догађаји у том последњем случају неће моћи обуставити посљедице врло пребитачне, а моја ће влада све чинити, да се одржи строга неутралност.

Част ми је замолати Вас, г. конзуле, да извоисте доставити разним владама европским наредбе сенатске, и мисли, изражене у овој ноци.

Прилике —
На Цетињу 8. октобра 1869.

Никола,
кнез црногорски.

Угарска.

У седници угарског сабора од 22. нов. после интерпелације Ј. Шварца, управљаче министру боготштоња и јавне наставе бар. Етвешу, у погледу поднашања извештаја сабору о стању наставе у основним школама пре но што се сабор одгоди; и дал је министар прихватио зам. предлог о реорганизацији основних и средњих школа, почем садање стање њихово не одговара изискивању знања бира се дописица седнице. Левица се уздржала од збора; десница бира: Гајдаги, Харжања, Иванку, Орлодица, гр. Ва. Пејачевића, Валију и Б. Војанера.

За тим долази законски нацрт о одобрењу 150.000 ф. као накнадни кредити краљевеј цивилности (накнада трошка за путовање краљеве на исток).

Извештач комисије, К. Сел, препоручује да се прими без промене овај нацрт комисије.

К. Бобери (капелан) по овоме „si omnes consentiant est.“ веће говорило против овога предлога, али држи да би паметније било, не мењати цивилности, кад је већ једном утврђена. Најистростији начин рачунања учи, да онде где се почиње „сабирати“ лако може доћи до „одузимања“.

Св. Милетић, неможе никако предложено повећање одобрити. Путовање краљеве на исток, само ће неповољне посљедице за собом повући. (охо!) Он предлаже, да сабор саветнике краљеве, који су га на то путовање наговорили, стави у стање оптужбе (немир, вика).

За тим се пређе на гласање. Предлог комисије о одобрењу поменске суме прими се. Крајња левица није гласала.

Миунитетна комисија подноси извештај о пресуди поротног суда у парници против посланика А. Романа и предлаже да се посланик Роман изда јер, вели: 1. Роман 14. дек. п. г. није био посланик, кад је под суд стављен. 2. што је предмет тужбе више чланака; 3. што је пресуду изрекао законити преси суд; 4. што је Роман 18. марта, кад је осуђен, постао посланик, дакле је суд морао допустити за извршбу пресуде искати, на посетку, што нема ни трага каквио недопустивом гонењу.

Ер. Шимиоњи, вели да ми није познат никакви-минирани чланак, но то, по његовом схватању не слапа на стар. Питање је овде, дал је извештај комисије довољно мотивиран или не? Особито трећа тачка извештаја, која гласи: „што је пресуду изрекао законити суд“ не стоји, јер од 48 год. за штапашарске парнице не постоји други суд, до пороте. Суд, који је Романа осудио, никако није законит био; у томе погледу има један саборски закључак, али не закон. Али с тим се не сме лична слобода грађана ускратити. Он дакле никако неможе извештај комисије пригугати.

Ходошчију држи да пресуда пороте никакво није уместна, пошто је писац никривираниог чланака, пошловлањем краља од казни ослобођен.

Борлеа је такође тога мњења, и мисаљ да порота није логично и савестно судила.

Пачолај труди се као члан комисије, да објасни ствар. Што се тиче сумње о томе да ли је порота компетентна, то је сам сабор признао да јесте. Суђење је баш у сам дан изабрано, и тако је морала комисија узакону успех осигурати.

Ем. Хенселман говори против извештаја комисије.

С. Персел је за извештај, и опомиње сабор, да порота постоји још од 1867. год.

Ј. Киш спомиње како је већ један велики родољуб — Безермењи — пао жртвом неоправданих строгасти штампарског закона; вели да треба бити пажљивији и не изазивати нова огорчења.

А. Мађуш доноси предлог: да сабор упути тај извештај комисији натраг да постојеће околности боље извиди, јер су сабору доста нејасне неке околности, а и о времену краљевог помиловања није на чисто. Он мотивује тај свој предлог у подужој беседи, која је често била прекидана одобравањем.

Јос. Јуст правда извештај комисије. Сабор мора, вели, пресуди пороте важности прибавити, и онда му је слободно, своје особене изворе о целој ствари изрећи.

Милетић наводи да је у разлозима комисије логични скори, јер она изводи из тога, што је Роман на дан расправе и пресуде био изабран, то: да је зато суд морао искати допуштење за извршење пресуде; немо да је то изводио, да је сама пресуда и расправа суда прво југе nulla (по самом праву ништава), и да је јавни тужилац требао од сабора допуштење за нову расправу тражити.

Салај и Чикин говоре против извештаја комисије.

К. Тиса одобри извештај, и слаже се с назором Јустовића. Али из узрока правичности пристаје уз предлог Мађушев. Поротни судови морају се увести законом једини. Што се тиче издавања посланика Романа, на то сабор не може бити приморан никаком. Прелазећи на краљевог помиловања, примећује Тиса, да је и то краљеву право у неколико под одговорношћу, на да је искључиво његово. Нарочито неже акт помиловања нерешену ствар прекинути. Почем је сабор о учињеном акту краљевог помиловања у неизвесности, то се мора изјавити као неваљан судита у овој ствари (одобравање с лева).

Још говори за предлог комисије А. Хорват и Бабеш против. Он држи да је ствар о амнестији на често, јер ако о њој и не стоји нашта у актима, ствар је позната, нико је не пориче, а присутни чланови владе морају за то знати; он потпомаже предлог Ходоша, да се захтев суда одбије.

На савршетку узима реч извештај комисије П. Хорван. Он изиђе из те ствари две тачке: имунитет (неповредљивост) посланика с једне, и поштовање закона с друге стране.

Предговорници су у заблуду кад мисле да се акт помиловања односи на Романа чланке, док је то случај само са прогласом блажендорфским. На крају је још покушавао разлоге Тисине и Мађушове побити, и препоручиваше извештај комисије.

Како је већ допкан било то се са више стране захте гласање поименце, што се одложи на понедељак.

У седници угарског сабора од понедељника 24. окт. м. пошто се обаве неке ствари и нареди избор посланика за Сент-Андрејски срез поднесе.

В. Баћани предлажу за одлуку, да се сва акта у ствари Романове парнице прочитају пре решења о његовом издавању.

Председник изјављује да се предлог за одлуку не може довести у ствари која је већ испрциљена, и само још има да се гласа о њој.

А. Мочоњи интерпелује министра правде:

1. Дал је истава, да је кривична истрага против оних који су писали и потписали познати проглас (блажендорфски), обустављена помиловањем Њ. В. још пре пресуде?

2. Дал су чланци о прогласу узрок штампарске парнице против А. Романа?

3. Дал је Романова пресуда следовала после или је била пре помиловања краљевог изречена?

Интерпелант захтева, да му министар одмах одговори (Око! на десној страни.)

Мин. правде Хорват одговара, да је А. Роман стављен под суд, не због прогласа, него због коментара том прогласу. По томе је дакле свеједно, да ли је помиловање пре или после изречене пресуде следовало, почем се помиловање односи само на учеснике у прогласу, а не на А. Романа.

А. Мочоњи: Ако је вест о помиловању истинита, то процес против Романа нема стварног основа, пошто проглас, по изричном кр. помиловању не сачињава привиду (око! с десна.) Изјављује, да није задовољан са одговором министровим, и моли, да се одбије потраживање пештанског штампар. суда. Пошто се још више ствари поднесу сабору, приступи се дневном реду, на коме стоји гласање о извештају комисије имунитетне због издавања посланика Романа.

Савршено гласање показало овај резултат. 188 гласало је за, 124 против, 115. није било у сабору. Председник није гласао. И тако угарски сабор реши са већином од 64 гласа: да се посланик Роман изда преском суду пештанском на извршење пресуде.

(Т.) — Нови Сад 26 нов. Живот браће наше и суседа Бугара живо се креће и не престало указује појаве, које сваког пријатеља слободне и напретка морају обрадовати, камо ли не нас, који смо с њима готово једнака удеса били, и који погледајући на будућност своју, прво се окрећемо Бугарима, да о њима заједно одпочнемо, одбијемо своје опште непријатеље и започнемо нови живот.

Узимајући за основу народно самоопредељење у преображају држава на истоку, уверени смо, да је главна потреба свима потиштеним народима, који по главами европских велесила сачињавају источно питање, да се међу собом упознају и да већ сада међу собом јасну и искрену свезу утврде коју доцније, можда у одсудном часу, никакве сплетке не би могле покидати.

У ту сврху почео је у Букурешту у кне-

жевини романској, где је слободно и писати и говорити што мислиш, излазити у најновије доба бугарској политички и књижевни часопис „Свобода“ под уредништвом познатог нам слободњака и народњака Лубена Каравелова. „Цел је „Свободи“, да штити бугарске интересе и да показује бугарском народу пут, којим му ваља поћи, да би достигао своје наравствено савршенство и политичку независност. Поред тога ће „Свобода“ све своје силе употребити, да упозна бугарски народ са својим суседима и обратно.“

Тај лист важан је дакле и по нас с тога, што ће моћи Бугарима представити Србе, онакве какви доиста јесу, и што му уредник има и савести и познања, да може све појаве код нас добро разликовати и Бугарима их верно саопштити. А обратно ће и нама служити као становници, са којег ћемо моћи управљати поглед свој на бугарски народ. Он може постати важно мерило нашег међусобног упознавања.

Са тога и обраћамо пажњу српске публике на њега. Лист тај излази у седмици једанпут на читавом табаку, а цена му је 24 франка на годину.

Нови Сад 29. новембра. Чујемо, да је патријарх председнику општине, г. Врановачком, послао кандидацију лица за пет упражњених места у патронату одашње гимназије, и да ће тога ради бити седница општинска 8. децембра.

ТЕЛЕГРАМ УРЕДНИШТВУ „ЗАСТАВЕ“.

Пешта 27. нов. (стигао, кад је прошли број листа био готов). Милетић интерпеловао данас министарство због српског питања; Андрашија због путовања на исток, и због Боке. Етвеш је одговорио на његову интерпелацију због сазивања конгреса.

НОВИЈЕ.

— Из Петрограда брзојављују, да је неоснована вест, коју су неки листови донели, да је руски двор послао Аустрији једну окружницу, у којој се воли, да ће се цар сасвим делимично повластити, ако Аустрија ради угушења дамадиноског устанка поседне Црну Гору. — За заступника руског дошао је у Беч гроф Орлов, за кога, као што се из дипломатски кругова чује, веле, да је за аустријски двор persona gratissima (омиљена личност).

— У Мадриду је одкривена нова завера Карлиста, услед чега су многе личности као подозриве уапшене. Глас се разнео, да је намера исти била, да принца Аустурког на престо доведу.

— Из Париза уверавају, Аустрија има доказа, да Прусија подпомаже устанак у Боци (? У.) — У четвртном изборном срезу по други пут изабран Гло-Бизон члан средње левице са 16.680 гласова.

Француски генерални конзул у Александрији Пујаде јавио је у Париз, да ће Кодива на ферман портија, који је 21. о. м. стигао у Каиро, противно одговорити.

— Као што „Преси“ из Париза брзојављују, Аустрија је ступила у договор са осталим велесилама, да би ове сагласиле се, да она може на турској области против устанка дамадиноског оперирати.

— У аустро-угарској штампи, велику је сензацију учинила брошура дра Фишхофа у Бечу: „Аустрија и јамства њеног опстанка“, — у којој се осуђује садашњи систем државни, и препоручује федеративан.

Неки мисле, да ће Фишхоф услед те своје књижице можда ући у министарство.

Браћи српским учитељима!

Годишњи одбор учитељског отсека позивао је у овом листу бр. 121 сву браћу српске учитеље, да пошаљу одбору овом или више њих или појединце своја мишљења и предлоге о устројству и унапређењу наших школа и њених учитеља, како би одбор схватио све нане и недостатке у том обави повјерену му представку на сабор отпратио. Рок је томе одређено био одбор најдаље до Димитрова дне о. г. с' тога, што је држао, да ће се још течењем ове године сабор сазвати. На позив тај одлашаше се браћа учитељи и то из удаљенијих крајева оностраног српства, на чему јим слава и хвала; а у ближој околици баш остаде позив безуспешан. С' тога годишњи одбор с обзиром на ту околност, што немаша нагледа да ће се пре пролећа сабор сазвати, позива ево на ново сву браћу учитеље, да своје наворе и предлоге о устројству српских народних школа и унапређењу њених учитеља одбору овом преко његовог потписаног председника најдаље до св. Саве пошаљу, како би одбор схватио тако са свих страна све нане и недостатке у нашим школама што потпунију претставку у том погледу саставио и будућем сабору на претрес и уважење благовремено поднео.

Из одборске седнице држане у Новом Саду 14 новембра 1869.

Д. Јосић с. р. В. Пушибри с. р. перовоја. председ. одбора

Српско народно позориште.

У недељу 30. новембра уз суделовање српске новосадске певачке дружине: „По-

турница.“ Драма у 4. радње с певањем, од Ивана Кукучевића Сакцињског.

У уторак 2. децембра: „Млетачки трговац.“ Драма у 4. радње, од В. Шекспира, превео Јован Петровић. За српску позорицу удесио А. Хаџић. (Овај је комад добио од позоришног одбора у Загребу расписану награду за превод.)

Трговина и обртност.

С. П. Вел. Кикинда 26. нов. У трговини са храном влада све једнако највећи дремеж. Цене остале оне исте које беху прошле недеље. Жито 88 фун. 4 ф. 60—80 н. Ража 78 фун. 3 ф. Јечму 66 фун. 2—2 ф. 10 н. Зоби 44 фун. 1 ф. 95 нов. Кукурузу 2 ф. по вагану. Селу прве врсте 3 ф. 30 нов. Сланини 40 ф. Мласти 38 ф. Брањни Н. О. 12 ф. 20 н. Нр. 1. 11 ф. 20 н. Нр. 2. 9 ф. 80 н. Нр. 3. 7 ф. 60 н. Нр. 4. 6 ф. 60 н. Нр. 5. 5 ф. 60 н. пс центи. Један хват бужовине за огрен 18 ф. — с једном форинтом јестиније, по прошле недеље.

Пешта 25. нов. Ради сутрашњег катол. свецда данашња се пијаца по готову застава, и врло се мало продавало. У Шеници је довоз врло слаб био; промет врло спор. Промет је износио 8—10.000 мер. цене су остале утврђене. Од друге сорте ране такође је врло мало, по непромењеној цени продано. Званично је бедежено:

Шенице потис. 400 мер. 86—87 и по фун. 4 ф. 30 н., 300 мер. 86¹/₄ фун. 5 ф. 20 н. све за три месеца, 200 мер. 82¹/₂ фун. 4 ф. 25 н., 600 мер. 86 и по фун. 5 ф. 20 н., 1000 мер. 86 фун. 5 ф. 25 н., 200 мер. 86 фун. нездраве 5 ф. 15 н., 350 мер. 85 и по фун. 4 ф. 92 и по н., 400 мер. 87 фун. 5 ф. 40 н., 750 мер. 87 фун. 5 ф. 41 н. Пештанске 625 мер. 86 и по фун. 5 ф. 12 и по н. Банатске 1300 мер. 84 фун. 4 ф. 70 н. све за три месеца. Јечам 300 мер. 72 фун. 2 ф. 40 н., 700 мер. 72 фун. 2 ф. 37 и по нов.

Пештанска берза и житара од 26. нов.

Цена ране.	Обрт.	Тежина.	Цена од ц. цент.
Жито бан. ново	јачи	83	4.30—4.45
" "	"	84	4.55—4.65
" "	"	85	4.75—4.85
" "	"	86	4.95—5.05
" "	"	87	5.15—5.25
" "	"	88	5.30—5.40
" потис.	"	83	4.40—4.55
" "	"	84	4.65—4.75
" "	"	85	4.80—4.90
" "	"	86	5.—5.10
" "	"	87	5.20—5.30
" "	"	88	5.35—5.40
" бачко	"	83	4.30—4.45
" "	"	84	4.55—4.65
" "	"	85	4.75—4.85
" "	"	86	4.95—5.—
Раж нови	слаб	78—79	3.—3.05
Јечам	"	68—70	2.40—2.70
Зоб	"	44—48	1.85—1.95
Кукуруз бан. ст.	миран	—	2.35—2.40
Пасуљ	"	85	—
Проја	јак	80	2.80—2.90

Еурв ефекта.

Уг. жељез. вајам а 120 ф.	нов.	роба.
Англо-угр. банка	—	104 ³ / ₄ — 105 ¹ / ₄
Уг. опште кредит. банка	—	85.50 — 86.50
Франко-уг. банка	—	80. — 81. —
Уг. хипот. банка	—	47. — 47.50
Уг. земљишна кредитна банка	90 ¹ / ₄	— 91 ¹ / ₄

Телеграм бечке берзе од 28. новембра.

5 проц. метал.	—	59.90.
5 " " мај.	—	—
5 " " нов.	—	—
5 " нар. зај.	—	69.90.
1860 држ. зај.	—	97.15.
Акц. нар. банке	—	730.—
Кредит. акције	—	256.—
Лондон	—	123.90.
Сребро	—	121.25.
Дукати	—	5.34.
Уг. Разгертнице	—	79.50.
Темпиз.	—	78.—
Врдејске	—	76.—
Хрв. слав.	—	82.75.

Цена ране у Новом Саду од 29. нов.

Пшенице најбоље врсте беч. мер.	4.80
" " средње " " "	4.13
Наполица најбоље " " "	4.—
" " средње " " "	3.73
Јечам најбоље " " "	2.—
Зоб " " "	1.46
Кукуруз " " "	1.73
" " 1 цац ¹ / ₃	60

Стање воде:

Пешта, 25. нов.	10' 11"	преко 0. обл.
Пожун, 25. нов.	8' 10"	" " "
Београд, 25. нов.	7' 3"	" " сув.
Осец, 25. нов.	4' 2"	" " обл.
Сегедин, 25. нов.	18' 7"	" " обл.

ОГЛАСИ.

Бр: 3125
1869.

ОБЈАВА.

Суд слоб. и кр. вароши Н. Сада од јавног знања ставља: да је Стеван Костић варошки архивар поднео прошлу дејрш: 13. новембра 1869 нр. 3125. што би му непокретности на основу тестаментна по отцу му Петру Костићу предана и грунтовно на име његово укњижена била; те с' тога на основу §. 580. суд пост. позива суд све оне кои мисле, да право наслеђија на непокретности Петра Костића имају, да се за 45 дана од дана трећег уврштења ове об-

јаве код овог суда са правним доказима пријаве што ће се по истеку овог рока иста непокретност преситељу предати и грунтовно укњижити. Суд слоб. кр. вароши Н. Сада 22 новембра 1869. Јован Радовановић с. р. варошки суд. и.

Имре Балла с. р. судски подбележник. 350—2—3

Бр: 2773
ex 1869.

ОБЈАВА.

На стране суда сл. и кр. вароши Н. С. да ови на основу ирошење Ђорђа Мартоношки де граес: 14 октобра 1869 бр. 2773, сви они позивају, кои мисле да право наслеђија по Мари Мартоношки имају, да се за 45 дана од дана последњег уврштења овог едикта у новинама, са донаси пријаве код овог суда, што ће се иначе непокретности Мариј Мартоношки пријављенима предати, и на њи предати.

Суд сл. и кр. виоши Н. Сада, дана 2. новембра 1869.

Јован Радовановић с. р. велики судец.

Имре Балла с. р. подбележник. 351—2—3

Бр: 2838
ex 1869.

ОБЈАВА.

Од стране грађанског суда овог позивају се сви они, који би право наслеђства на посмртину по којне Катарине Даниловића одашње негда становнице састејше се на половине куће под бројем 2379 у Новом Саду имали, да то право своје за 45 дана од данас, кад објава ова трећи пут средством листа овог обнародована буде, рачунајући, писмено суду овом пријаве тим известије, што ће се у противном случају и по истеку тога рока по смислу §. 580 г. п. поступити и пријавившем се наслеђнику Петру Даниловићу речена половина куће грунтовно укњижењем у властитост предати.

Суд сл. кр. вароши Н. Сада, дана 8 новембра 1869.

Јован Радовановић с. р. варошки судец.

Имре Балла с. р. подбележник. 349—2—3

М. Р. Стојковића

код „Златнога грозда“

у Новом Саду

Препоручује своје велико и добро снабдељено стовариште у свим таким артикулама, а цене испуња тако су снижене да сваког куца потпуно задовољити може и на то смем поштовану публику одање и са стране за посету молити.

Имам огроман избор зимски женски рекла доброд пр ог или у фарби штофа од 5 ф. почето. Тако исто полак и сасвим дугачки зимски огртача од 8 до 10 ф.

Најновији женски округли шешира од 4 до 7 ф. У великом избору за женски зимски свилени и кашмирски кана од 1 ф. 40 н.

Са јамством за доброту продајем мушких и женских кошуља од 1 ф. 30 н. до већи цена.

Тако исто са јамством за доброту препоручујем велики избор у гарн.креас и румбуршког платна асталски салвета и чаршави, у лепом избору имам ћилима за кревет, сто, и собу.

По најјефтинију цену имам свакојаке вунене робе као чаршав, шалова за оба пола, дунсерски и феланерски кошуља и све друге вунене ствари.

У највећем избору и за зачудо јефтиним ценом препоручујем галантерији еспаи као мишуша, брошова, новчаника, албума и равне за поклоп сходне ствари.

Тако исто имам јако стовариште у свима могућим пантљикама, украсима, чипкама, цвећу, цилеама, кишобранима и све остале за кућу потребне ствари.

Сваку писмену поруку ћу рег Nachnahme најавеститије и брзо опривати у случају недопања примам сваку послату робу франко натраг а зато плаћени новац првом поштом натраг шаљем.

271—18

ОГЛАС.

Српска црквена општина издаје на јавној лицитацији посао ограде црквене, која се има кованим гвоздењем оградити, и која ће у дужину изнети око 45 фати. Лицитација ова држане се 18. дец. о. г. по старом календару и то у 9 сати пре подне. Сви они, који желе овог се посла прихватити нека изове своје ценове тога дана у речено време лично обштини поднети. Право лицитирања имаће само они, који 10 проц. писманлуца у напред положи. У Сентомашу 18 новембра 1869.

348—3—3 Тоша Хаџић председ. црквене обшт.

Стечај.

Ради попуњења учитељског места за 4. разред правосл. школе у Руми, отвара се овим стечај. Дотична је плата 315 ф. а. вр. 6 фати дрва и слободан стан; резолганти имају своје инштуриране молбенице за 14. дана од првог уврштења овог огласа у новинама председавку овом правосл. црквене обштинне поднети.

У Руми 25. новембра 1869.

П. Филиповић Сима Крстић перовоја. председник.

Објава.

Од стране економског одбора кр. пр. диштрикта В. књижењског овим се објављује, да ће се услед закључења диштр. магистрата од 29 октобра 1869 бр. 4727, препиташе робова диштр. кривичног суда, и то ЛЕБАЦ обашла, а кување обашла 16 децембра т. г. у 9 сати пре подне путем јавне дражбе у диштр. рачуноводству издати.

Условиња се могу у диштр. рачуноводству видети. У В. Кикинди 3. децембра 1869:

352—1—2 Н. Јоановић, окр. сенатор.

Платонова штампаарија у Новом Саду 186